

княза. Ура и ентузиазъм, само Цанковъ и Каравеловъ стояха мълчаливи като попарени. Цанковъ е възбуденъ и сърдитъ, Каравеловъ по-тихъ. И Вълковъ пакъ пи за княза. Следъ това настана цѣлъ потопъ отъ речи. Много добре говори за историческото значение на деня попъ Тодоръ и много устроумно Славейковъ — за учителитъ. Младиятъ Славейковъ напи за стария Круша. Български обичай е да вдигатъ хората на горе и да ги раздрусатъ à la Санчо Пансо. Стояновъ напи за паметъта на Раковски, като захвана отъ Паисия, Сукнаровъ за сърбитъ, Мелетий за руския царъ, Аксакова и руския народъ, Зюсманъ за свободата на балканскитъ народи. Имаше още много други наздравици, не можахъ да запомня всички. Отведнажъ извикаха отдолу, че искатъ да чуятъ и мене (очевидно по потикъ на Миларова). Азъ станахъ и говорихъ кжсо, прекжсванъ отъ бурно ура! Значението на днешния день за всички славяни; отзвукътъ на този празникъ се носи не само по брѣговетъ на Дунава, Марица и Вардара, по подножието на Стара Планина и Шаръ въ българскитъ земи, ами и въ Новгородъ, Киевъ, Москва, у сърби и хървати и по далматинскитъ брѣгове. И особно въ моеото отечество, въ старата епархия на Методия. У насъ всѣки човѣкъ отъ детинство знае, че преди 1000 години сж дошли у насъ първоучители отъ Солуна града, отъ еднородния и едноезиченъ братски български народъ. Християнството и наченкитъ на цивилизацията сж пренесени у насъ отъ България. (Ура и toller Enthusiasmus [лудо въодушевление]). „Предговорившитъ изложиха заслугитъ на солунскитъ апостоли. Главната имъ заслуга е, че почнаха да пишатъ славянски, че показаха какво славянскиятъ езикъ може да се разработва литературно, че основаха „писменото изкуство“ у славянитъ. Тѣхниятъ преводъ на светото писмо е образецъ, пжтеводителъ за славянскитъ литератури. Славянството никога не ще забрави, че българската литература е най-старата славянска писменостъ: първитъ славянски книги сж се писали въ Охридъ, Преславъ, Търново и т. н. При възраждането българскиятъ народъ е билъ известенъ на останалитъ славяни съ своята литература. А тази нова литература сж създали българскитъ учители. Тя трѣбва да се развива, да върви напредъ — самосъзнанието и славата на всички народи сж свързани съ литературата. Предлагамъ тостъ за разцвѣта, напредъка и обогатяването на новобългарската книжнина“. Гърмогласно ура и ликуване прекжсна ми гласа, всички се втурнаха къмъ мене, Горбановъ предложи тостъ за мене. Въ края на краищата и мене ме вдигнаха на ржце. Славейковъ искалъ, както ми каза Вацовъ, самъ да вдигне наздравица за мене, щото всѣкога да остана тѣхенъ историкъ — казалъ на Вацова, добъръ човѣкъ, язкъкъ че пише въ Български гласъ (!) — Вацовъ му се изсмѣлъ и се опиталъ да го раз-